

Stand van zaken analyse en maatregelen zorg en ondersteuning Sociaal Domein

Februari 2018

Aanleiding

Naast de Meerjarige Financiële Verkenning 2018-2022, wordt ook deze memo met een aanvullende stand van zaken Sociaal Domein aan de raad voorgelegd.

Beide documenten zijn een vervolg op de informatie van het college van eind oktober 2017. De raad werd toen geïnformeerd over de geprognoseerde overschrijding van de zorgkosten in het jaar 2017.

Daarbij werden ook de vervolgstappen genoemd. Het nader in kaart brengen van de financiële gevolgen is onderdeel van de voorliggende Meerjarige Financiële Verkenning. Daarnaast werd een nadere analyse aangekondigd van de stijging in kosten. Ook werd het formuleren van maatregelen genoemd op basis van deze analyse, om zo nodig beleid aan te passen.

Deze memo informeert u over de stand van zaken rondom de analyse van zorgkosten en geeft een eerste aanzet voor de maatregelen die het college wenst.

Stand van zaken analyse

Eind oktober is een eerste duiding gegeven van de stijging van de zorgkosten. Direct daarna is gestart met een regionale en lokale verdiepingsslag en analyse. Met de gemeenten in onze regio zijn we deze verdiepingsslag gezamenlijk gestart, op basis van de totale groei van kosten in de regio Amersfoort van de gezamenlijk ingekochte (specialistische) zorg.

De analyse wordt vanuit meerdere invalshoeken ingestoken, om een zo compleet mogelijk beeld te schetsen. Naast de financiële invalshoek, worden gegevens over toeleiding, zorggebruik, kwaliteit van zorg, administratie, accountbeheer en landelijke trends betrokken. Regionale en lokale cijfers en informatie worden samengebracht en zullen in maart/april tot een eindanalyse leiden.

Vooruitlopend hierop, is voorzichtig al een aantal algemene constatering te doen.

De inkooppercelen waarbij de grootste kostenstijging te zien is ten opzichte van een jaar eerder, zijn met name te vinden op het terrein van jeugdzorg. Het gaat om de volgende zes percelen:

1. essentiële functies jeugd
2. (ambulante dienstverlening) begeleiding jeugd 18-
3. (ambulante dienstverlening) begeleiding volwassenen 18+
4. jeugd opvoed-en opgroeihulp verblijf
5. jeugd ambulante behandeling JGGZ
6. jeugd (specialistische ambulante) behandeling

Dit is regiobreed het geval, en geldt ook voor onze gemeente. In de analyse wordt daarom juist op deze percelen nader ingezoomd.

Voor de meeste van deze percelen geldt voor Leusden dat het aantal cliënten in meerdere of mindere mate is gestegen. Het aantal cliënten is met name gestegen binnen de percelen begeleiding jeugd, specialistische ambulante behandeling jeugd, en essentiële functies jeugd. De laatste twee percelen – meest specialistisch en met een beperkter aantal cliënten – lijken een verdubbeling van het aantal cliënten te laten zien. Nadere analyse moet dit meer in context plaatsen.

Voor de meeste van de percelen geldt ook dat het aantal indicatiebesluiten is gestegen,

evenals de gemiddelde looptijd van de indicaties.

Per perceel wordt een specifieke analyse gedaan. Zo lijkt bij ambulante begeleiding met name de hulp aan de leeftijdsgroep adolescenten en jong-volwassenen (16-21 jaar) toegenomen. Dat geldt zowel voor 16-18 jaar (Jeugdwet) als 19-21 jaar (Wmo). Bij Jeugd-GGZ is de toename van het aantal jonge cliënten van 7-9 jaar opvallend. Dit komt wellicht door de verhoging van de toegangsleeftijd in de WLZ (4 jaar in 2016 en 8 jaar in 2016).

Opvallend is verder de sterke stijging van het aantal gesloten plaatsingen en opnamen in 2017.

In de analyse wordt ook per perceel de spreiding over de verschillende aanbieders in kaart gebracht, evenals de verwijzers.

Na afronding van de analyse in maart/april, wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten.

Stand van zaken maatregelen

In de breedte van het Sociaal Domein wil het college de transformatie verder vorm geven, door het voortzetten van huidige maatregelen én het ontwikkelen van aanvullende integrale maatregelen n.a.v. onze eerste analyses en het onderzoek van het NJi.

Transformatie zorgaanbieders

Eén van de maatregelen die het college wil nemen, is het versterken van de sturing op de inkoop Wmo en Jeugd en het contractmanagement richting de gecontracteerde zorgaanbieders. Het is van belang dat ook de aanbieders verder invulling geven aan de transformatie en noodzaak tot innovatie: we hebben de beweging voor ogen (zie afbeelding) naar afschalen/normaliseren en het versterken van preventie en zien daarin een verantwoordelijkheid voor de aanbieders. Door een steviger inzet op dit contractmanagement, vanuit een Leusdens profiel, ontstaat hierop meer lokale sturing. Dit moet uiteindelijk leiden tot kostenbesparing.

Uitvoeringsplan

De activiteiten uit ons uitvoeringsplan sociaal domein (2017-2018) zetten we onverminderd voort. Langs de programmalijnen (eigen kracht, saamhorigheid, preventie en vroegsignalering en maatwerk) zijn veel activiteiten uitgezet die bijdragen aan het verstevigen van de basisinfrastructuur. Het richt zich op normalisering en ontzorging. Zo is Leusden Fit een programma dat haar vruchten gaat afwerpen. Het staat nu goed op de kaart bij de eerstelijnsgezondheidszorg, ook de groepsondersteuning wordt goed gevonden.

Tussen onderwijs, zorg en kinderopvang worden bruggen gebouwd: lokaal gericht op signalering en afstemming en regionaal tussen samenwerkingsverbanden en zorgorganisaties (onderwijs-zorgarrangementen). We willen de toename van dyslectische kinderen in Leusden tegengaan en minder kinderen naar het speciaal onderwijs. We versterken de doorgaande ontwikkelingslijnen van kinderen.

Met de huisartsen worden afspraken gemaakt om meer expertise aan de voorkant neer te zetten voor een goede triage in samenwerking met Larikslaan2.

De samenlevingsontwikkelaar is ingeschakeld om de basisinfrastructuur te verstevigen door initiatieven van inwoners te ondersteunen.

Ook de ontwikkeling van inlooppunten in de wijken gaat onverminderd verder: we zetten in op versterking van het informele netwerk. Zo start in maart de Smederij, een inlooppunt voor ontmoeting, werken en dagbesteding. Ook met DAVA wordt gewerkt aan een vorm van inloop en dagbesteding. Via een activiteitenapp die in maart start, kunnen inwoners elkaar en activiteiten in Leusden beter vinden.

Urgentie

Mede naar aanleiding van de motie van de raad (7 juli 2017) en het amendement bij de kaderbrief¹, heeft het Nederlands Jeugdinstituut een inhoudelijk onderzoek uitgevoerd, waaruit de belangrijkste aanbevelingen waren.

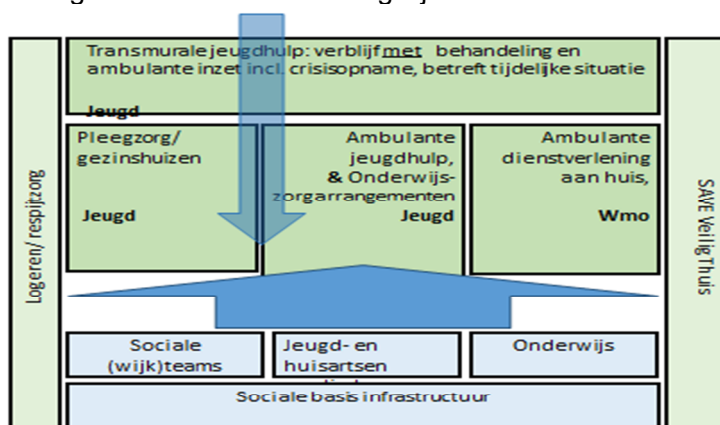
- meer inzetten op preventie
- versterken van de pedagogische basis
- processen verbeteren en samenwerking vergroten

Het onderzoek van het NJi en de overschrijding op onze budgetten benadrukken de urgentie van ons uitvoeringsplan en aanvullende maatregelen op de instroom, doorstroom en uitstroom van cliënten in de hulp en zorg.

We willen versnellen op de samenredzaamheid van de samenleving en de integrale samenwerking op zowel lokaal als regionaal niveau. Het leidmotief is steeds normaliseren en ontzorgen.

Aanvullende maatregelen

Investing in de basisinfrastructuur moet op termijn in de cijfers terug te zien zijn door vermindering van de instroom en mogelijk maken van meer uitstroom.

¹ 'Budgetbeheersing en geld mogen echter niet het vertrekpunt of het doel zijn in de jeugdzorg. Het gaat om onze kwetsbare kinderen. Veel gemeenten kampen met dezelfde problematiek maar zetten juist in op innovatie en zorgvernieuwing om oorzaken zoveel als mogelijk aan de bron op te sporen. Het is wenselijk het plan van aanpak daarop te richten.'

We zetten in op de “samenredzaamheid” door netwerken op te zetten van op elkaar betrokken gezinnen, signalering van gezinnen waarbij de draaglast –tijdelijk- hoger is dan de draagkracht en opvoedondersteuning van ouders die gaan scheiden. Tegelijkertijd willen we bewustwording bij ouders op gang brengen om labeling van kinderen te verminderen. Een maatschappelijke discussie begint met een stelling op Argu.

Tegelijkertijd zetten we, in samenwerking met de regio, in op de transformatie van de zorgorganisaties en werving van pleeggezinnen en gezinshuizen. We willen de instellingen zo veel als mogelijk afbouwen zodat zo veel mogelijk kinderen in een gezinsvorm kunnen opgroeien.

Huidige en voorgenomen maatregelen mede langs de aanbevelingen van het NJi:

1. Beperken van de instroom

Sterke pedagogische basis/ pedagogische civil society/basisinfrastructuur

- netwerken van op elkaar betrokken gezinnen (o.m. steungezinnen)
- narratief onderzoek t.b.v. input voor beleid gericht op vergroten van de saamhorigheid/samenredzaamheid/betrokkenheid
- vroegsignalering van kwetsbaarheid al in de zwangerschap (verloskundigen en GGD)
- extra opvoedingsondersteuning bij scheidingen
- signalering bij en samenwerking met kinderopvang en onderwijs versterken: peuteropvang en voorschoolse educatie, evaluatie ondersteuningsteam, poortwachtersfunctie dyslexie, onderwijs-zorgarrangementen
- binnen LeusdenFit inzetten op mentale fitheid
- verbetering triage door deskundigheid naar de wijkteams en huisartsen
- aanvullende afspraken met huisartsen i.s.m. Larikslaan2
- opzet van ketensamenwerking dementie
- normaliseren: bewustwording bij ouders en onderwijs
- versterken van mogelijkheden voor algemene voorzieningen
- minimabeleid gericht op kinderen in armoede
- gebruik Verwijsindex versterken
- linken leggen en bestendigen tussen buurtsportcoaches, Fort33 en eerstelijnsgezondheidszorg (Leusden Fit)

2. Snellere doorstroom

Samenwerkingsprocessen verbeteren/ informatiemanagement

- bij toegang termijn van vraag tot eerste gesprek verkorten
- informatie beschikbaar maken over beschikbaarheid van hulp en wachttijden (regionaal)
- acceptatieplicht zorgaanbieders (regionaal)
- versterken van de wijkteams bij complexe zorgvragen en wachttijden (regionaal)
- proces naar juiste match verbeteren bij pleegzorg en gezinshuizen (regionaal)
- afspraken met de zorgaanbieders (regionaal: strategie 2)

3. Goede uitstroom: kwaliteit en duurzaamheid

- steun aan pleeggezinnen en gezinshuizen
- werven van pleeggezinnen gezinshuizen (lokaal en regionaal)
- integrale nazorg: school, werk/ inkomen, woning, vrije tijd, NB 18+
- netwerken van op elkaar betrokken gezinnen (zie 1)

NB: Faciliteren van goede uitstroom faciliteert tegelijkertijd het voorkomen van instroom en vice versa.